

Vaticanoko Radioak esan dauana

EGINTZAK BEAR DIRA

Aita Santuari Colombian egin jakon on-dotorriak benetan poztu gaitu. Pozgarria da izan bere, bertako jente txeratsu* ta lauak* Aita Santuari ainbeste txalo, gora ta laudorio* egin deutsola jakitea.

Baiña ori dana, egun batzuetako adorea ta alaitasuna igarota gero, benetako egintzarako eragingarria izan daitela gura geunke.

Berbak, beti dira errezagoak, egintzak baiño. Zeredozer pentsatu eragin deusku, fotografietan ikusi dogunak: ainbeste ertzain*, ainbeste polizia ta soldadu, arma eta makilla! Zenbat indar, Aita Santua zaintzeko!

Kristiñau Sindikatuak liburuxka bat atara dabe, «Aita Santuak ikusiko ez dauan Colombian benetako aurpegia» azaltzen dauana.

Beste liburu bat be agertu da; eta bertan irakurten dogu, Kontzilioko irakatsiak eta Colombiako Eleizan ikusten direanak ez datozala bat.

Bere aldetik, bertako prentseak diñosku, Erlejiño Libertadeaz Kontzilioak irakasten dauana ez dala osorik betetan Colombian.

Konkordatuaren kontra berba egiten dabena be, ba dagoz. Eta ez dira gaurkoak, kritikatzaille orreek.

Analfabetismua, gitxitu bearrean, euneko ogetamabostetik (35 %) euneko berrogeira (40 %) geitzen ei doa.

Egunero entzuten da Colombian, errenta nazionalaren euneko larogeia (80 %) euneko seioren (6 %) eskuetan dagoala. Auzi au ondo zuzentzeko, jo ta kee alegiñean ikusi gura geunke Kongresu Eukaristikuan agertu dan adore ta zaletasun guztia.

Bestela, Kongresu orren ondorioa* eskasa ta beinbeñekoa izango litzake.

Autortuten dogu bai, alegiña naikoa egiten dala, Colombian eta beste leku askotan, justizia sozialaren alde.

Baiña or dagoz numeruak: naziño osoan euneko sei lagunek (6 %) dauke euren eskuetan labrantzako aberastasunetarik euneko larogeia (80 %).

Colombiako Osasun Ministerioak agertu dauanez, millakaz ume dagoz abandonaturik Bogotan bertan. Eta ez da Colombia, ezta gitxiagorik be, Latinamerikako naziñoen artean gauzak txartoen daukozana. Eta ez litzake egia izango, orrelako miseriak eta bearrizanak Latinamerikan bakarrik dagozala esatea.

(Agostuaren 23an irakurria)

BAIÑA, ZE BIOLENTZIA?

Entzun dozue, entzule adiskideak, Aita Santuak biolentzia kondenatu egin dauala. Jakiña, kaleetako erreboluzionarioen, «Che» Guevara ta bere antzeko gerrilleroen, terroristen eta Txekoslobakiako zapaltzailleen biolentzia kondenatu dau Aita Santuak.

Baiña, ez ete dago beste biolentziarik munduan? Gogora daigun edozein lekutako Estaduren bat. Estadu orretan, agintzen dabena egiten dabez legeak. Euren eskuetan daukez agintzeko bear direan «legezko» indar guztiak: ejerzitua ta polizia, Prentsea, Radioa ta Telebisiñoa.

Estadu orretan, erritarren batek gobernuak jarritako legeak onartzen ez baditu, beingoan jatoriko zigorra. Baiña berak ez dau parterik

Alemaniko demokrazia erritarra

Berlinera doanak, Marienborn'eko mugearen bildurra daroa: zenbat ordu itxaron bearko ete dogu? Ze, ordaindu bear izan doguzan milla ta ogei pesetagaz, ez dago dana eginda. Marienborneko mugan ez dauke prisarik.

Marienbornen dago gaur Alemania bien arteko mugea: polizgizonak, mitrailletak, papeleo amaitueziña, errusitar komisarioa.

Basoan erdi ezkutaturik dagozan torreta artean doa Hitler'ek egindako autobidea, Marienbornetik Berlineraiño. Orduko 100 kilometrotik beera ibilteko agindua dago. Orainarte, ondo ekarri doguz 140 kilometro orduko.

Alemania komunisteari buruz, ez dago zeresan barririk. Esanda dago esan leiteken guztia. Gaiñera, ikusi daikguna be ez da asko. Autobidean, gizonakaz batera lanean dabilzan emakumeak arritu gaitue: emakumeak pikatxoiakaz. Penagarri iruditu jaku. Patata soloetan bearrean ikusten doguz emakumeak, ogei inguruko taldeka: danak bardin jantzita.

Gaur olakorik esatea be, lotsagarri da. Baiña gaur be olakoxeak ikusten dira ta, ez dago zetan ixildu.

Eta ezer onik ez? Baita: Magdeburgoko industria izugarria. Gizonak industriarako bear dira, azaldu deuskuenez. Alemania komunistako erri

euki, lege orreek egiterakoan edo ipintekoan. Bere burua defendietako, alkartasun bat eratu gura badau, legetik kanpora dabillega esango jako. Batzar bat organizetan badau, galerazo egingo deusoe. Karta edo artikulu bat periodikuetara naiz radiora bialtzen badau, ez deusoe kasurik egingo. Bere ideiak zabaltzen asten bada, gobernuaren eta erriaren kontrakoak direala esango deusoe.

Itaun bat orain: erritar au ez ete dago biolentzia baten azpian?

Eta pazientzia galduta, jarritako legeen kontra badao, gaiñera jatorkoz «ordenabide publikuaren indarrak», ta bere libertadea ta integritade personala arriskuan dagoz.

Ez ete gagoz, legezko biurtu dan biolentziako kasu baten aurrean? Naiko argi dago.

(Agostuaren 24an irakurria)

industriatsuenetakoa da Magdeburgo.

Leenago be, Münster'en nengoala, Alemania komunistako jente asko topatu izan dodaz. Iges egindakoak zirean. Baiña ez nintzan, eurak esaten ebenagaz larregi fiatzen.

Alemania komunistan bizi diren-etakorik gitxi ezagutu dodaz, eta ez dabe politikaz barbarik egiten.

Travemünde'n ikusi neban leenengo aldiz mugea: torretak, sareak, txakurrak, mendi guztian. Ontzi armatuak jagoten eben itxasoko mugea. Urre egoan andik Rostock'eko portua.

Kopenhagen topatu neban bein Rostockeko mariñel talde bat. Polito edaten eben garagardaoa*; baiña Ulbricht'en gobernu ez eben aitatu be egin gura. Espainiako «toreroakaitik» itaundu gura eben bakarrik.

Beiñola Bermeoko lagun batzukaz Berlinera joan nintzanean be, ea toreroak giñean itaundu euskun polizgizon gazte batek.

Bermeotarrakaz inpernuraiño joan ei leiteke. Alandabe, Berlin komunistara bein, eta azkeneko aldiz. Berlinen, izanbe, leendik be nonbaiten ezagutu doguzan gauza larregi ikusten dira. Argi esanda: Diktadura. Eta ez deusku ardura koloreak.

JOSE AZURMENDI, Münster